

RAMAZAN BAYRAMI SEVİNÇ VE BAĞIŞLANMA

es-Selamu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtuh...

Ramazan bayramınız hepiniz için mübarek olsun. Allah bu güzel günün, bu mutlu günün, sevinçli günün, tatlı günün bütün güzelliklerinden sizi hissemend eylesin, hissedâr eylesin, feyzyâb eylesin. Hakkıyla bayram, hem maddeten hem mânen, hem dünyevî hem uhrevî bakımdan bayramı hak etmiş kullardan olmanızı nasip eylesin.

Geride çok mübarek, çok münevver, çok mukaddes, çok güzel, çok tatlı, çok kârlı, çok kıymetli bir ay geçirdik, geride kaldı. İnşallah, bir taraftan geride kaldı, bir taraftan da 11 ay sonra ileride, yani elhamdülillah ki dönüyor devran ve yine karşımıza gelecek. Allah sağlık âfiyet versin, yine “elveda” dediğimiz Ramazan’a “hoş geldin ey şehr-i ğufrân” diye inşaallah karşılama konuşmaları yaparız.

Allahu Teâlâ hazretleri Ramazan’da kullarına çok büyük lütuflar, ikramlar, rahmetler,

nimetler bahşetmiş oluyor; ibadet eden kullarına, oruç tutan, namaz kılan, Ramazan'da gayret gösteren kullarına.

Allahu Teâlâ hazretleri gayretlerimizi, ibadetlerimizi âfetlerinden, ârızalarından, onların sevaplarını iptal edici kusurlarından arındırılmış, eksik de olsa tam olarak ahsen ve etemm olarak makbul eylesin.

Cenâb-ı Mevlâ'nın dergâhına layık güzel bir ibadeti ona layık, ona şâyeste bir ibadeti hiç kimse yapamaz. Şeyh Sâdi Şîrâzî'nin Farsça güzel bir dörtlüğü vardır bu konuda, Farsça'sını da okuyayım. Ruhu şâd olsun. Çok hakîm, çok feylesof, çok mütefekkir, çok zarif bir şâirdi. İran'ın en büyük şâirlerinden.

Diyor ki bu dörtlüğünde;

بندہ همان بہ کہ زتقصیر خویش

عذر بہ درگاہ خدای آورد

ورنہ سزاوار خداوندیش

کس نتواند کہ بہ جای آورد

Bende heman bih ki zitaksiri hîş

Uzr bedergâhı hodayâvered

Verne sezâvârı hodevendîş

Kes netavâned ki becayâvered.

Yani Türkçe mânası, tabii biraz zaman olsaydı, öyle âniden aklıma geldi, belki Türkçe'ye bir manzum tercümesini yapıp da okusaydık güzel olurdu. Tatlı bir şey kazandırmış olurduk edebiyatımıza. Fikir böyle nazım halinde.

“Cenâb-ı Mevlâ'nın dergâhına layık ameli hiç kimse işleyemez çünkü o dergâh çok yüce, çok mukaddes, çok âlî. Ona layık ibadeti hiç kimse yapamaz. Onun için kul aczini, taksirini, eksikliğini, kusurluğunu Cenâb-ı Mevlâ'ya arz etsin.” mânasına.

Yani, “Yâ Rabbi! Sana layık değil ama...” desin... Hani biz Türkçe'de bir halk sözü var; “Çam sakızı çoban armağanı.” derler. Yani çoban dağdan geliyor, şehirde bir beyi, bir efendiye ziyaret edecek, zengin konağa gidecek.

E dağdan gelen ne getirir?

İşte çamlardan topladığı çam sakızını getirir. O da çobanın armağanı olur.

“Yâ Rabbi! Her ne kadar senin dergâhına layık ibadeti yapamadıysak da bizim azımızı çoğa say, kusurumuzu bağışla, ibadetlerimizdeki hatalarımızı ve eksikliklerimizi affeyleyip bizi bu ibadetlerden faydalandır ve ibadetlerimizi kabul eyle.” demesi lazım.

Bir Farsça beyit de hep hatırımdadır, çok sevdiğim bir beyittir. O Farsça beyitte de şâir diyor ki;

a. Allah Rahmetine Bahane Arar

Rahmeteşrâ behâ nemî hâyed,

Belki ûra behâne mî cûyed.

Yani, “Cenâb-ı Mevlâ kendi rahmetini kuluna bahşetmek için karşılığında paha istemiyor, kulundan rahmetinin pahasını talep etmiyor. Pahasını ver de rahmetimi sana öyle vereyim demiyor. Rahmetine bahane arıyor; paha istemiyor, bahane arıyor.” Çok güzel bir beyittir. Mânası da güzeldir, nükteleri de, edebî sanatları da, söz sanatları da çok güzeldir.

Tabii bizim ibadetlerimizi, taatlerimizi Cenâb-ı Hakk rahmetine bahane eylesin, layık değil ama işte kuldan küçük bir işaret, Cenâb-

ı Mevlâ'dan bol bol beşâret. Azımızı çoğa say-
sın, Ramazanımızı makbul eylesin, Rama-
zan'dan kârlı çıkan, Ramazan'dan istifade
eden kullarından eylesin. Çünkü Ramazan çok
büyük mükâfatların dağıtıldığı bir devreydi.

“Ramazan'ın hayrından mahrum olan ger-
çekten mahrumiyetli bir kuldur.” diyor Pey-
gamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfnde. Ger-
çekten büyük mahrumiyete uğramıştır, Rama-
zan'dan bir şey alamamışsa, o pazardan, o ik-
ram deryasından, o saçılan bunca sevap ve
mükâfattan hiçbir şey almamışsa gerçekten
çok mahrumiyetli bir kulmuş o, yazıklar olsun
ona diye Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfle-
rinde teessüflerini beyan ediyor.

Allahu Teâlâ hazretleri bizim azımızı çoğa
saysın, ibadetlerimizi kabul eylesin, yüzümü-
zün karasına, elimizin boşluğuna bakmayıp
kendi cûd-u keremiyle ihsan ve ikram ile iba-
detlerimizi rahmetine vesile eylesin, bahâne
eylesin. Bizi dünya ve âhîret saadetine nâil ey-
lesin.

Tabii bir ay kulluk eden, ibadet eden, na-
maz kılan, oruç tutan, aç duran, susuz duran,

halsizlik çeken, sabır gösteren, ibadetlere koşan, uzun uzun rekâtlarda aşk ile, şevk ile Cenâb-ı Mevlâ'nın divanında namazlar kılan... Hafızların gül bahçesindeki güllerin ötüştüğü gibi camilerde okudukları güzel Kur'ân-ı Kerîm mukabelelerini, koltuğunun altına cüzünü alıp, Kur'ân-ı Kerîm'ini, özel Kur'ân-ı Kerîm'ini alıp camiye gelip dinleyen, kendisinin kulakları da o güzel okuyanların okuyuşlarından faydalanmış oluyor... Kendisi de onlarla beraber hatim sürüyor diye sevine sevine uykusunu terk eden, eli tespihli, gözü yaşlı, hacı anneler, hacı babalar... Gençler, saçları uzun, blucin pantolonlu, tişörtlü ama Ramazan'ın kıymetini biliyor, camiye geliyor, ibadetlerini yapıyor, gençliğinin, delikanlılık çağının o esen rüzgârlarına rağmen Cenâb-ı Mevlâ'ya kulluğunu terk etmiyor. Bunların hepsi çok çok güzel şeyler. Tabii bunları yapan bir insan gerçekten çok güzel bir sonuca ulaşıyor.

Ramazan'ın evveli Allah'ın merhametinin tecelli ettiği, ortası mağfiretinin tecelli ettiği, kulların bağışlandığı, sonunun da cehennem bile hak etmiş suçlu kulların cehennemden âzat edildiği bir devredir. Tabii Ramazan'da

cehennemi hak etmiş suçlular, sabıkalılar bile, mânevî bakımdan günahı çok olanlar bile afv u mağfiret olunup cehennemden âzat olunuyor; “Haydi, seni cehenneme atmayacağım, yakmayacağım kulum, Ramazan’ı ihyâ eyledin, affettim seni.” diye Ramazan’ın sonunda afv u mağfiret ediyor. O zaman tabii asıl bayram o, yani cehenneme düşmekten kurtulmak... İdam sehpasına kadar gelip de ondan sonra, “Haydi bakalım, seni affettik, reisicumhur imzalamadı, idam olmayacaksınız.” diye hayata tekrar dönen bir insan gibi ne kadar büyük bayram etse azdır.

Allahu Teâlâ hazretlerinin bu, müslümanlara verdiği iki büyük bayramdan birisidir. Arapçası *iydü’l-fıtır* deniliyor. *Fıtır* biliyorsunuz iftar kelimesiyle ilgili. İftar ediliyor artık, yani *savm* bırakılıyor, artık yemek yemeye başlanılıyor. Onun için o devreye geçişin bayramı ama geçmiş ibadetlerden alınan mükâfatlardan dolayı, kulun mânen pür şevk ve pür zevk olduğu çok güzel bir bayram oluyor.

Müslümanların dinî bakımdan iki bayramı var. Birisi *iydü'l-fıtır* yani bu Ramazan bayramı. Eskiden şeker ve şerbet çok kıymetliymiş. Şimdi bollaştı, şekerciler, çeşitli tatlıcılar, kıymetli Adanalılar, Antepçiler, muhtelif yerlerdeki ustaların hazırladığı çeşit çeşit tatlılar çoğaldı. Ama eskiden şeker çok kıymetliymiş, en kıymetli hediye o olduğundan Ramazan bayramında gelenlere şeker ikram ederlermiş. Yani en çok ne seviliyorsa o olsun diye...

Camilerde de mesela mevlit okunduktan sonra bir külah şeker ikram ediliyor, neden?

O zaman şeker kolay bulunan bir şey değil.

Ben hatırlıyorum, küçükken bizim köyden şehre biz göç etmiş, tahsil görüyorduk. Oradan köye yazın gittiğimiz zaman işte şehrin beyaz undan yapılmış ekmeklerini götürüyorduk. Köyün ekmekleri de kepekli, esmer ekmekler ve katı, sert yani. Aslında onlar daha vücuda faydalı ama neyse bizim akrabalar o beyaz ekmekleri görünce seviniyorlardı. Ooo, ben pamuk yiyorum filan diye çok hoşlanıyorlardı.

Yani beyaz ekmeğe -eskiden francala derlerdi,- böyle çok rağbet edilirdi. Ben şimdi hiç beyaz ekmek istemiyorum, diyorum ki kepekli olsun, siyah olsun, daha kıymetli diyorum. O zamanlar öyleydi.

Şimdi tabii şeker o devirde kolay bulunan bir şey değil.

O zaman tatlıları nasıl yaparlardı?

İşte üzümün, dutun pekmeziyle veya kovanın bal varsa bal alarak yaparlardı. Kadayıfı fırında kızarttıktan sonra sıcak sıcak dışarıya çıkartınca üstüne bir tekerlek bal peteği koyarlardı. O kadayıf tatlısı ballı olurdu. Üstüne de ağıldan sağdıkları sütlerden alınmış kaymakları koyarlardı, ballı kaymaklı olurdu. En büyük ikram oydu.

b. Akıbet Hayr Olsun

Hatta Germiyanogulları zamanında -biraz edebiyatçılığım tuttu bu bayram neşesi dolayısıyla, kusuruma bakmayın - saz şâiri Germiyanoglu beyinin konağına girmiş, almış eline sazı, söylemiş. Görelim ne söylemiş. Yani bizde şöyle halk hikâyelerindeki, masallarındaki üslup ile girelim işe. Almış eline sazını,

padişaha güzel bir şey söyleyecek ama işte köyden gelmiş, taşralı bir halk ozanı.

Ne diyecek?

Almış sazı eline, demiş ki;

Benim devletli hünkârım, âkıbetin hayır olsun.

Yediğin bal ile kaymak, yürüdüğün çayır olsun.

Yani onun nazarında en güzel şeyleri söylüyor.

Benim devletli hünkârım, âkıbetin hayır olsun...

Tabii âkıbetin hayır olması çok önemli. Yani insan yaşıyor yaşıyor da, ne kadar yaşasa, 80 sene, 100 sene, 150 sene, 156 sene.. Mesela Zaro Ağa 156 sene yaşamış. Adam çok yaşadı diye kafasından beynini çıkartmışlar sağlık müzesine koymuşlar. Yani acıyım, bir taraftan onu görürdüm, bir taraftan da acırdım. Yani adam yaşadı, beyni müzede.

Yani 156 yıl yaşasa, daha fazla yaşasa ne olacak?

Sonunda vefat edecek. Vefat edince de âhirete gidince de âhiretteki durumu çok önemli çünkü âhiret hayatı sonsuz. Orada ölüm yok. Orası ebedî. Dünya fanî, âhiret ebedî, bâki, dâimî. Onun için âkıbetin hayır olması çok güzel.

Güzel söylemiş saz şâiri. “Benim devletli hünkârım, âkıbetin hayır olsun.” Tamam, hepinizin âkıbeti, hepimizin âkıbeti hayır olsun. Çünkü mühim olan âkıbettir. İnsan bütün ömrü boyunca İslâm’ı yaşasa yaşasa, en son gün bir günah işlemeye bir günah yerine gitse, meyhanede içki içerken kalp krizi gelse, günah üzere ölse... Bak işte kötü bir ölüm en son, en son demde.

Birisi, müslüman savaşçılardan bir tanesi İslâmî savaşların birinde arslanlar gibi cenk ediyormuş.

Herkes hayran onu seyrediyor ama sonunda ne yapmış?

Yaralanmış, yaralanınca acıya dayanamamış, kılıcının kabzasını yere dayamış, kılıcının sivri yerine göğsüne dayamış, kılıcın üstüne abanmış. Yani intihar etmiş.

İntihar edince ne oldu?

Cehennemlik oldu. Çünkü can insanın kendisinin malı değil. Can insana emanet, onu kendisi yok edemez. İslâm'da intihar yok.

İslâm ülkelerinde intihar çok azdır, neden?

İman var da ondan.

Batı ülkelerinde refah yüksek ama intihar çok, neden?

İman zayıf da ondan. İntihar yok.

Âkıbetin hayır olması çok mühim. Tabii bizim için de asıl önemli olan da bu. Yani bizim de bu sohbetimizde size ne dememiz lazım; Allah size asıl âhirette bayram ettirsin. Dünyadaki bayram fânî hayatın fânî bayramı. Asıl âhirette Cenâb-ı Mevlâ'nın huzuruna vardığınız zaman Allahu Teâlâ hazretleri;

يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً
مَرْضِيَّةً فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّاتِي

*Yâ eyyetühe'n-nefsü'l-mut'mainne.*¹ “Ey benim mutmainne nefse sahip kulum!” diye hitap edip, cennetine buyur edip, *fedhulî fî-ibâdî ve'd-hulî cennetî* diye cennetine kendisi davet ettiği kullarından olmak en mühim, en güzel şeylerden biri bu.

Şunu hatırlatayım, tabii radyo sesi havaya yayıyor, oradan cihazlara geçiyor herkes dinliyor. Allahu Teâlâ hazretleri herkesi cennete davet ediyor. Âyet var.

وَاللَّهُ يَدْعُوا إِلَى دَارِ السَّلَامِ

*Vallahu yed'û ilâ dâri's-selam.*² “Allahu Teâlâ hazretleri hepinizi cennetine davet ediyor.” Ne kadar güzel, ne kadar insanın tüyle-rini diken diken eden, ne kadar tatlı bir davet! Allah hepinizi cennete davet ediyor.

Vallâhu yed'û ilâ dâri's-selâm. “Cennet yurduna herkesi Allah davet ediyor.” Bu davete uyanlar cennete girecek.

Yâ Rabbi! Sen davet etmiştin ya, geldim huzuruna.

¹ 89/Fecr, 27-30.

² 10/Yunus, 25.

“Buyur kulum...”

Davete icabet etmeyenler tabii o zaman cennete girmeyecek.

Allah’ın davetine icabet eden ne yapacaktı?

Resûlüne uyacaktı, emrini tutacaktı, Ramazan’ı ihyâ edecekti, zekâtını verecekti, ibadet ve taatini yapacaktı, isyandan uzak duracaktı, günahları bırakacaktı, Kur’ân-ı Kerîm’de Allah’ın tarif ettiği, emir buyurduğu hayat tarzını, İslâmî hayat tarzını benimseyecekti, onu yapmadı. “Ben buyurdum, buyruğumu tutmadın, ey kulum!” diyecek, haydi bakalım cezalandıracak. Cennete davet ediyor ama cennete davet edilenlerin cennete girmesinin şartı Allah’a kulluk etmek, ibadet etmek.

Evet, sözü şimdi kaldığı yere bağlayalım. Saz şâiri ne demiş?

“Benim devletli hünkârım, âkıbetin hayrolsun.” Âkıbetin hayrolması çok önemli, biz de bu Ramazan bayramı münasebetiyle o şâirin verdiği hatırlatmayla size diyoruz ki asıl bayramı Allah size âhirette yaptırсын. Peygamber Efendimiz de zâten buyuruyordu ki;

“Oruçlunun iki sevinci vardır, iki ferahlı ânı, zamanı vardır. Birisi dünyada iftar vaktinde.” Hakikaten iftar sofrasını görünce çeşit çeşit meşrûbât ve me’kûlâtı, ikrâmâtı görünce insan iftar sofrasında neşeleniyor. O ikindiden sonraki mahzunluk bir canlılığa, bir neşeye yerini bırakıyor; yiyor, içiyor insan; çok şükür yâ Rabbi diyor, bir sevinç, bir tatlılık... Yediren seviniyor, yiyen seviniyor, iftar sofrası tatlı oluyor.

İkinci sevinç ne zaman?

Âhirette oruçlunun mükâfatını Allah huzurunda oruçluya verecek; “al kulum, sen benim için sabrettin, oruç tuttun, al mükâfatını.” İkinci ferah zaman, sevinç o zaman olacak. Asıl ferah da o tabii. İşte Allah asıl o feraha ermeyi, ona da nâil olmayı, onu da yaşamayı, bu bayrama erdiğiniz gibi dilerim nasip eylesin. Âkıbetiniz hayrolsun. Âhiretiniz de hayrolsun. Dünyanız da hayrolsun diyorum.

Sonra ne demiş şâir?

“Yediğin bal ile kaymak, yürüdüğün çayır olsun.” Yani şeyler o zamanın insanının en güzel tatlısı bal.

فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ

*Fîhi şifâun li'n-nâsi.*³ Hem Kur'ân-ı Kerîm'de içinde şifa olduğu bildirilerek met-hedilmiş güzel bir tatlı. Böyle tabîî bir bal ol-duğu zaman, dağdaki çiçeklerden alınmış, hi-lesiz bir bal olduğu zaman ne kadar şifalı... Bir de kaymak üstüne... Kaymak; bir küçük yavru-nun beslenmesi için içine Allah'ın her şeyi koy-duğu sütün içindeki kıymetli maddelerin üste çıkmasından meydana gelmiş bir kıymetli ta-baka. Tabii o da hayat için gerekli her türlü güzelliğe de sahip, tadı da var, kokusu da var, lezzeti de var. Balla da çok güzel yakışır. Bal ile kaymak... Onun için, “Yediğin bal ile kay-mak olsun, yürüdüğün de çayır olsun.” diyor.

Onun için de bizimkiler, eski dedelerimiz, nur içinde yatsınlar, ruhları şâd olsun, kabir-leri cennet bahçesi hâline gelsin, bizim bu du-alarımızdan, gönderdiğimiz hediyelerden, ik-ramlardan, hatimlerden sevinsinler, bizleri sevsinler. Onlar o zaman gelenleri sevindirmek için en güzel hediyeler nelerdir diye düşün-müşler; şeker. Şeker de o zaman her yerde her

³ 16/Nahl, 69.

zaman yapılamıyor, ustaların çok zorluklarla yaptıkları güzel güzel şekerler. Bizim şekerlerimiz, akîde şekerleri ne kadar güzeldir. Fındıklısı, susamlısı, tarçınlısı, sakızlısı vesairesi, çocukluğumdan hatırlıyorum.

İşte şeker bayramı, yani en kıymetli hediye şeker olduğundan öyle demişler. Tabii baklava bayramı da denilebilirdi; herkes baklava yapar bizim taraflarda, yörelerde. Baklava filan yapılır, neticede tatlı tatlı bir şeyler ikram etmek için. Fakat insanlar hepsi aynı şeyi yapınca bu sefer çoğalan şeyin pazardaki revacı azalıyor. Yani iş dünyasında arz talep kanununa göre bir mal çoğaldı mı fiyat düşüyor, kıymet, rağbet azalıyor. Kıtlaştığı zaman da fiyatlar yükseliyor çünkü az, talep fazla, o zaman fiyatlar yükseliyor. Şimdi baklava börek çörek çok olduğundan, belki Ramazan bayramında gelenlere turşu ikram etse insan belki daha da güzel olur!..

Tabii bu güzel bayramı böyle maddî yemelik, yiyecek madde isimleriyle isimlendirmek doğru değil. Ramazan bayramı işte bu. Müslümanın ibadet ettiğinden dolayı Allah'ın

vereceği mükâfatlardan dolayı mânen zevklere, şevklere, kazançlara mazhar olduğu, sevince gark olduğu, rahmet deryasına dalıp çıktığı güzel bir bayram.

Allahu Teâlâ hazretleri bu güzel bayramı, sizler için, sevdikleriniz için, aileleriniz için, dostlarınız için, tüm böyle çevrenizle, yakın çevrenizle, dostlarınızla mutlu eylesin, hayırlı eylesin ve nice nice bayramlara sizleri eriştirsin.

Hocamızın sağlığında hocamızı böyle bayramda ziyarete gelip el öpen çok zarif beyefendiler vardı, böyle Osmanlı konuşmalarını, tâbirlerini bilen. Bir tanesi hatırlıyorum bayramı şöyle tebrik ediyordu: “İydiniz saîd, ömrünüz mezîd, her rûzunuz bir iyd olsun efendim.”

Açıklayalım, ne demek?

“İydiniz saîd olsun.” yani bayramınız kutlu olsun. Saîd, saadetli. İyd, bayram. Bayramınız saadetli olsun, mutlu olsun. “İydiniz saîd, ömrünüz mezîd olsun.” Tabii onu anlıyorsunuz; mezîd ziyade demek. Ömrünüz daha ziyade olsun, artık olsun, uzun olsun, uzun ömürle muammer olun.

Hani bir genç çocuk veya küçük gidip büyüğünün elini öptüğü zaman büyük ona ne der?

“Çok yaşa evladım.”

Uzun yaşamak önemli. Ama uzun yaşamının da mutlu olması daha önemli. Yani yaşamın zevk ü sefâ ile, hayr u nimet ile olması güzel. Kahr u cefa ile olması insanı hayattan bıktırabilir. Hani uzun olsun ama bir de mutlu olsun.

“Her rûzunuz bir iyd olsun.” Her gününüz bayram olsun. İydiniz saîd, ömrünüz mezîd, her rûzunuz bir iyd olsun.

Tabi bizim Osmanlı ecdadımız, dedelerimiz, Osmanlılar, Selçuklular, daha eskileri, Göktürkler, Uygurlar, şimdiki Özbek kardeşlerimiz, Kazak kardeşlerimiz, elhamdülillah dünyaya kök salmışız, ne kadar güzel, hepsi zarif insanlardı, şâir ruhlu insanlardı, hassas insanlardı. Sözü güzel söylemeyi çok severlerdi. Hatta şaşacaksınız, lügat kitabını bile manzum yazanlar var Osmanlı şâirleri içinde. Lügat nihayet bir öğretici eserdir, yani bunun artık manzumu filan olur mu? Hayır, Arapça'dan Türkçe'ye manzum lügat, Farsça'dan Türkçe'ye manzum lügat. Hatta fıkıh kitabını

manzum yazarlar var. Hatta tefsir kitabını, hadis kitabını manzum yazarlar var. Merhum Necip Fazıl'ın bile manzum şiir halinde hadîs-i şerîf tercümeleri var. Gelenek devam etmiş, yani Necip Fazıl'a kadar gelmiş.

Şâir ruhlu bir millet olduğumuzdan, hassas olduğumuzdan, duygulu olduğumuzdan, güzelliği sevdiğimizden, güzellikten anladığımızdan, güzelliğin meftûnu olduğumuzdan, her şeyi güzel söylemeye alışmışız. Sözü de güzel söylemek çok önemli. Çünkü söz insanın en büyük sermayesi.

Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı.
Veya söz ola bitire başı.

Bitire başı ne demek?

Yarayı iyi ede. Yani öyle güzel bir söz olur ki yaraya merhem olur, insanın gönül yarasını tedavi eder filan demek. Baş bazen eski Türkçe'de yara manasındaydı. Bağr u başı hakkı için âşıkların... Âşıkların bağrının yarası, yani aşk yarası, aşkından dolayı gönlü yaralı. Baş, o mânaya. İşte böyle tatlı tatlı tebriklerde bulunurlarmış.

Ben rahmetli dedemin, rahmetli büyük dedeme, medresede okurken babasına İstanbul'dan yazdığı bir mektubu okudum. Hayretler içinde kaldım. Zevkten mest oldum, mum gibi eridim. O kadar izzetli, itibarlı hitap ediyor ki babasına; “Sebeb-i hayatım, peder-i muhteremim, efendim hazretlerinin hâk-i pâyine arz ederim...” filan diye mektuba böyle başlıyor. Yani bir medrese talebesi nasıl sevgiyle başlıyor. Babasına nasıl hürmetli...

İslâm işte bu! İslâm evlâdı babaya hayırlı evlat ediyor. Babayı evlada tam rehber, tam güzel babalık yapan, hayatı tam güzel gösteren bir baba yapıyor. Eşi, hanım efendiyi beyine sâdık bir eş yapıyor. Beyefendiyi hanımına vefalı, namuslu, harama kuşak çözmeyen, kale gibi sağlam, dürüst, bir arslan gibi insan yapıyor. Mehâbetli, heybetli, devletli, şevketli insan yapıyor.

c. İslam, Allah (c.c) ın Üzerimizdeki En Büyük Nimetidir

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İslâm çok güzel. Allah'ın İslâm'dan büyük nimeti yok üzerimize. En büyük nimeti İslâm nimeti. *Elhamdülillah alâ nimeti'l-İslâm* ki

bizi müslüman eylemiş, müslüman yaşıyoruz, her şeyi güzel İslâm'ın. Ramazan'ı güzel, aç kalması, oruç tutması güzel, keseden para çıkartıp zekât vermek, fakiri sevindirmek güzel, din iman için, ar namus için gerekirse askere, orduya katılıp savaşa gidip can vermek güzel, cihad güzel, ahlâkı güzel, âdâbı güzel, tasavvufu güzel, her şeyi güzel...

Allahu Teâlâ hazretleri bizi İslâm nime-tiyle perverde eylemiş, mütena'im eylemiş, İslâm nimetinden mahrum etmeden mü'min-i kâmiller olarak yaşayıp, uzun ömürle ömür sü-rüp, mutlu ve bahtiyar şekilde zaman geçirip, hayrât u hasenât yapıp, her günümüz bir bay-ram olacak şekilde yaşayıp, en sonunda da ve-fat edeceğimiz zaman... geldik Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Efendimiz *kaddessallahu sırrahu'l-azîz* hazretlerine.

Mübareğin ölüme bakışı nasıl, ölüm ne?

Şeb-i arûs.

Şeb-i arûs ne demek?

Düğün gecesi.

Neydi düğün gecesi? Yani ne oluyor; bir ki-şiyle daha mı evleniyor?

Hayır. İşte âhirete göçüyor; hayat bitiyor, ölecek, ona düğün gecesi diyor.

Neden?

Rabbine kavuşacak, bu fâni hayattaki vazife bitiyor, terhis oluyor. Ondan sonra asıl âhirette sevdiği bütün insanların olduğu, Peygamberimizin, evliyâullah büyüklerin, salihlerin, mukarreb kulların olduğu yere gidecek, dostlarla kavuşacak, Allah'ın lütfuna, rahmetine erecek, cennetine girecek diye ölümüne ne demiş?

Düğün gecesi, *şeb-i arûs* demiş.

İşte vefatı *şeb-i arûs* olan, gece mi olur, gündüz mü olur, onu da bilmiyoruz ama hayırlı bir hal olsun. İman-ı kâmil ile Allah az ağrı, âsân ölüm, kâmil bir iman ile -Hocamızın duası böyleydi, ölümü böyle temenni ederdi mübarek- az ağrı, âsân ölüm ve kâmil bir iman ile âhirete göçmeyi Allah nasip etsin.

Âhirette ne istiyoruz?

Bir; kabrimiz cennet bahçelerinden bir bahçe olsun. Kabri cehennem çukuru olanlardan, kabirde azap görenlerden etmesin Allah bizi. Kabri cennet bahçesi olanlardan eylesin.

Kabirde güzel amellerimizle onlar yoldaş olsunlar, düğün bayram hali gibi, cennet bahçesi gibi böyle durmayı nasip etsin. Çünkü kabirde insanın bu oruçları, namazları, zekâtları, zikirleri, tesbihleri, Kur'ân-ı Kerîm kıraatleri kendisine yoldaş olacak. Kabrimiz cennet bahçesi olsun. Ondan sonra mahşer günü tehlikeli birçok olayların zincirleme cereyan ettiği olaylar, bunların hepsinde Allah bizi her türlü korkulardan emin eylesin.

لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

*Lâ havfun aleyhim velâ hüm yahzenûn.*⁴

Korkmayan, mahzun olmayan kulları zümresinden eylesin. Arş-ı Âlâ'sının gölgesinde gölgelendirdiği kullarından eylesin.

Çünkü bazı kullar Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelenecekler. Bazıları, Arasat meydanında izdiham içinde, güneşin altında ter döküp korku içinde çırpırırken, Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelenecek.

Zikredenler, sadakayı gizli verenler, camilere aşk ile, şevk ile gidip aklı fikri camide

⁴ 10/Yunus, 62.

ibadette olanlar, gençliğinden beri Allah'a güzel kulluk edenler, yönetimlerinde bulunan insanlara adaletle, İslâm'la, imanla, ihsanla, ihlâsla hizmet eden devlet adamları, namusunu koruyan, harama kuşak açmayan insanlar, eli tespikli olup tenhalarda Allah deyip zikrederken gözü yaşlı olan insanlar, gözyaşı dökenler, aşkullah muhabbetullah cûşa gelip gözlerinden ılık ılık, tatlı tatlı seccadesine gözyaşları dökenler, ticaret yaparken haram katmayanlar, tartıya hile katmayanlar, halkın ihtiyacı olan malzemeyi ıranktan getirip halka ticarî yönden hizmet edenler... İşte böyle kimseler arşın gölgesinde gölgelenecek. Onu da istiyoruz.. Birbirlerinin mânevî kardeş edinip, âhîret kardeşi olup birbirleriyle dost olanlar. İşte o ihvanlık, kardeşlik, mânevî âhîret kardeşliği, ne kadar güzel! Onlar arşın gölgesinde gölgelenecek.

Rabbimiz bizi arşın gölgesinde gölgeleyenlerden eylesin.

Bir de bazı kulların defter-i âmâli açılmayacak, hesaba çekilmeyecek, sorgu sual sorulmayacak; doğrudan doğruya cennete buyur edilecekler, "Gel kulum, gir cennetime..."

Sorgu sual yok. *Bi-gayri sebk-i azabin ve ıkâb*
Azap ve ıkap olmadan, hesap olmadan hesap-
sız bigayri hesab cennete girecek bazı kullar.

Allah bizi onlardan eylesin. Sizleri de on-
lardan eylesin. Sevdiği kul eylesin. Hepimiz
İslâm için çok çalışalım. Hepimiz İslâm için
dağlar gibi hizmetler edelim. Hepimiz nice in-
sanların imana gelmesine vesile olalım. Malı-
mızla canımızla Allah yolunda gayret edelim,
hizmet edelim. Rabbimizin rızasını, Peygam-
ber Efendimiz'in şefaatinin, hoşnutluğunu, sev-
gisini kazanalım. Allahu Teâlâ hazretleri Fir-
devs-i Âlâ'da bizi Peygamber Efendimiz'e
komşu eylesin. İltifatına mazhar eylesin. Dün-
yada 1400 yıl, 14 asır uzak bir zamanda gelmi-
miş; âhirette yakınında olalım, cemaliyle fe-
rahnâk eylesin Resûlullah bizi. Sohbetiyle
dilşâd olalım. Allahu Teâlâ hazretlerinin sela-
mına erip, cemalini görüp rıdvân-ı ekberine
nâil ve mazhar olalım ve sahip olalım.

Hepinizi uzaklardan, Avustralya'dan, Syd-
ney'den, cami içinden, gece yarısından, mev-
sim farklı, tarih farklı, mekân farklı, zaman
farklı, ta uzaklardan, bütün en güzel dilekle-

rimle, sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Hepinizin bayramlarını tekrar tekrar tebrik ediyorum. Her çeşit güzel temennilerimi arz ediyorum, sizler için dua ediyorum.

es-Selamu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtuh.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
1 Şevvâl 1418 / 29.01.1998
Sydney/ Avustralya

[Bütün MÜBAREK GÜN VE GECELER SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

